

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 3. An periculum corporis præstet justam causam divortis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

diversæ rationis, & jns repetendi alterum concedatur nocenti solum, cum ipse est emendatus, ante iudicium Ecclesiæ de divortio; vel innocens, factus est nocens ejusdem criminis, directè pugnantis cum fide conjugali. Et ideo, si adulter iudicio Ecclesiæ separatur ab altero propter hæresim, nec adulter cogetur recipere hæreticum quamvis emendatum ex n. 1554. nec hæreticus adulterum, cum ex hoc habeat perpetui divortii jus quæsitum.

§. 2.

An periculum animæ præstet justam causam divortii?

Resp. si unus conjugum alterum pertrahat, ac sollicitet ad peccatum, ut hic illi sine periculo animæ convivere non possit, jure naturali concessum esse innocenti, & periclitanti, divortium celebrare, dum durat periculum. Constat hoc. I. ex *Matth. 18. si oculus tuus scandalizat te, erue eum, & projice abs te*; ubi S. Hieronymus per *oculum* intelligit *conjugatos*, ut Patrem, filium, Uxorē &c. qui alteri causa sunt ruinæ spiritualis. Unde in *c. Valet. dist. 8.* refertur Isidorus. *l. 2. de summo bono c. 10.* dicens: *congruum est, ubi etiam corporaliter avelli, ubi quisq; illi celebris deseruit. Nam locus, ubi quisq; prædè vixit, hoc in aspectu mentis opponit, quod sape ibi vel cogitavit, vel gessit.* Et hanc sententiam tenet Sanchez *l. 10. D. 17. num. 5.* Sylvester *V. Divortium*, qu. 6. Pontius *l. 9. c. 23. num. 1.* Not. tamen alia crimina, quibus unus conjugum infectus est, etiam si gravia sint, extra adulterium, & hæresim, non dare innocenti jus divortii etiam temporalis, nisi annexum habeant morale, seu probabile periculum innocentis seducendi, vel pertrahendi in animæ ruinam, aut grave periculum corporis; ut docet D. Thomas. *in 4. dist. 39. q. unic. a. 6.* Sanchez *cit. num. 3.* nam aliter potestas divertendi, nec iure naturali, nec positivo concessa reperitur.

Illud hic annotare visum est, quando vir hæreticus Uxori mandat actus in Catholica religionis contemptum, vel irrationem coram aliis (v. g. *diebus vetitis coquere, & secum carnes comedere, sacrum* Tom. IV.

negligere festis diebus, & similia quæ subinde hæretici faciunt in Ecclesiæ Catholicae respectum) præberi Catholicae justam causam divertendi; quia tales actus ea Uxor sine gravi peccato facere non potest; de quo plura Gobat in *Theol. Juridomoralis c. 33. Sect. 2. à num. 40.* Ex hoc autem per oppositum colligitur cum Castropalao *de sponsal. D. 3. p. 6. §. 9. num. 1.* quoties conjuges sine gravi periculo corporis, vel animæ nequeunt simul habitare, dati sufficientem causam divortii *temporalis*. Nam nemo ex promissione sua intendit se obligare ad grave damnum, vel periculum corporis (nam animæ, aliunde non potest) nisi ad summum, quando conjungitur cum eo, quod secum feret conjugium, quale est periculum in partu &c.

§. 3.

An periculum corporis præstet justam causam divortii?

In hac questione non agimus de *1566.* periculo corporis, quod alteri nascitur ex actibus usui conjugali non tardè succedentibus v. g. in periculo partus, vel similibus; nec etiam de casu, ratione morbi contagiosi, de quo dictum est à n. 1030. sed potissimum ex crudelitate, & sævitia alterius. Ob hanc igitur causam omnino, non tantum jure naturali, sed etiam positivo, patienti permittitur est divortium à thoro, & cohabitatione conjugis sævi, ut docet communis. *Jure naturali*; Nam nullus conjugum, matrimonium contrahens, consentit in individuam vitæ societatem, *per communem thorum, & cohabitationem cum conjuge*, non ut conjugem, & vitæ sociam; sed sævè, ac crudeliter alterum tractantem, igitur, quoad hoc, defectu consensûs, jure naturali, quoad cohabitationem, & thorum, in talibus circumstantiis, deficit obligatio; *jure etiam positivo*; quod maxime patet ex *c. Literas. 13. de restitut. spoliator*; ubi Archidiacono Bituricensi, post alia proponenti, *an, si mulier recessit à viro propter ejus sævitiam, & hic eam petat sibi restitui, hac restitutio fieri debeat, etiamsi mulier in continente probationes offerat?* Nam ad hoc quoad præsentem casum, rescribens Innocentius III. respondit:

D d d

spondit:

spondit: Si ob viri sevitiam non possit mulieri sufficiens securitas promitti, non solum non debere restitui, sed ab eo moveri: sufficente verò securitate provisâ, videri, ante causæ cognitionem, restituendam. Ex hoc enim textu clarè sequitur. i. mulierem, propter viri sevitiam, posse ab illo divertere; sufficienti tamen securitate provisâ, viro eam repetenti, debere restitui; non autem quàm diu Uxoris indemnitati, & securitati non est sufficienter provisum, ut liquet ex ipso textu.

1567. Ad majorem horum intelligentiam, not. 1. mulierem, viro sevo esse restituendam, habitâ sufficienti securitate, etiam ante causæ cognitionem, esto in continenti aserat probationes de viri sevitia; sed in hac restitutione magna iudicis prudentia requiritur, præsertim si probationes sunt liquidæ, propter quas ei merito iudicium Ecclesiæ divortium statuisset, si eas ante litem, à viro super spolio intentatam, obtulisset. Secundò ratione cautionis, seu securitatis, ut non quilibet iudicet sufficientem, nisi consideratâ qualitate, ac genio caventis. Nam etsi alias Cautio sufficiens dicatur, pignoratitia, vel fidejussoria, ut ait Gloss. in c. Benedicta. 32. qu. 1. v. Sub cautela, Sanchez cit. hic l. 10. D. 18. num. 4. & alii, cum Gloss. in c. Ex transmissa h. t. v. sufficienti: Si tamen vir est adeo ferocis genii, ut prudenter timeatur, quòd illas cautiones, aut etiam juramentum de non offendendo, vix sit curaturus, incolumitati mulieris sufficienter provisum non esset.

1568. Not. 2. ut propter sevitiam viri, mulieri divertere liceat, per sevitiam intelligi omnem, & solam illam asperitatem conjugis, ex qua alteri imminet periculum gravis mali corporalis; & periculum, ejus debere esse probabile, seu prudens, non vanum, in re tam gravis momenti, ut est divortium. Nam vani timoris excusatio non est. L. Vani ff. de Reg. juris; nec ratio habenda est, per L. Metum. ff. de eo, quòd metus causa sit. Gravia porro mala, quorum probabilis metus in sexu, naturâ infirmo, ac debili, justam divortii causam præbeat, generatim dicuntur ea, quorum metus cadit in constantem virum; juxta dicta supr. à num. 392. nimirum relatè ad

personam, cui ab altero probabiliter impendent, teste Sanchez cit. num. 10. Layman. l. 5. tr. 10. c. 7. num. 16. Talia sunt mors. c. Cum dilectus, de his que vi. Multitatio. c. si quis absiderit. dist. 55. Cruciatu corporis. cit. c. Cum dilectus. v. g. gravis verberatio, excedens modum verberandi, viro permissum in uxorem delinquentem, ut notat Sanchez cit. num. 16. quòd à fortiori procedit, si Uxor non sit merita castigationem, & contingat frequenter; aut graves minæ, v. g. si mulierem gladio infectetur, in eam fugientem, quævis obvia projiciat. vel jaculetur &c.

Not. 3. Uxori probabiliter timentis gravis mali corporalis periculum, quod moram non patitur, autoritate propria licere divertere, ut Filliucius tr. 10. p. 1. c. 10. qu. 3. num. 402. Layman. num. 14. quia nemo in re talis periculi, moram non patientis, teneretur expectare sententiam iudicis, frequenter, post factum, non profuturam. Hinc etiam habetur, quòd, quando Judex reperit, nullâ cautione securitatis conjugis, alteri restituendi, sufficienter provideri posse contra sevitiam alterius, possit definite divortium perpetuum, ut constat ex cit. c. Literas. 13. b. t. relato superius num. 1566. Sic abbas ibid. num. 7. & alii; & tali casu, mulier separata, expensis viri, cujus culpa separatio facta, alenda est, ut diximus superius.

Etsi autem in c. Ex transmissa, de restit. spoliat. dicatur: Uxorem, live pendente, si vir eam odio persequatur, aliquid probe, ac honeste matrone esse committendam: quia tamen hoc unice spectat ad ejus securitatem, quàm æquè in Monasterio, vel quandoque apud Parentes, aut cognatos obtinere potest, iudicis est arbitrari, quid huic fini, consideratis certis circumstantiis personarum, expedientius sit? & illud statuere; ut rectè notat Pontius cit. l. 9. c. 23. num. 10. Ea porro, quæ diximus de sevitia, procedunt etiam de furore superveniente, ut tenet communis.

